

Vischnaunca Lumnezia

RAPPORT ANNUAL 2021

Rapport dil president communal	1
Activitad politica	2
Departament presidial, administraziun, segirtad publica, finanzas, taglias	3 - 7
Departament educaziun	8 - 9
Departament cultura	10 - 11
Departament traffic, ovras publicas, ambient	12 - 13
Departament fatgs da baghegiar	14 - 15
Departament agricultura	16 - 17
Departament forestalessen	18 - 19
Departament turissem, svilup d'economia	20 - 21
Engraziament e proposta	22
Funcziunaris	23
Collaboraturs	24
Quen annual e rapports da revisiun	annexa tier il rapport annual, document separau

FOTOGRAFIAS

- Ida Sgier
- Mattias Nutt
- Fundaziun da cultura Lumnezia
- Scola Lumnezia
- Schefs dils departaments

IMPRESSUM

Editura	Vischnaunca Lumnezia 7144 Vella
Layout e squetsch	Vischnaunca Lumnezia 7144 Vella

PLAID INTRODUCTIV

Ensemen essan nus fermes

Igl onn 2021 ei staus in onn dad ina nov'entschatta. Jeu haiel astgau suprender il post presidial dalla vischnaunca Lumnezia e quei cun gronda luschezza e plein perschasiun ed energia da menar nossa ludeivla vischnaunca ensemen cun Vus en in futur fetg prosperond.

Medemamein ein Nathan Solèr, Remo Derungs e Renzo Blumenthal entrai da niev en suprastonza. Plinavon ein Ciril Collenberg, Gionin Caduff e Kurt Soller vegni elegi ella cumissiun da quen e gestiun.

Lein prender a pèz il suadont citat da Konfuzius, che duei accumpnar nus, da saver realisar comunablamein il viadi.

Tgi ch'enconuscha la finamira, sa decider;

Tgi che decida, anfla ruaus;

Tgi ch'anfla ruaus, sessenta segirs;

Tgi ch'ei segirs, sa ponderar;

Tgi che ponderescha, sa megliurar;

Mo quel ch'enconuscha sia finamira, anfla la via. Tgi che vul contonscher il liug sto enzacu semetter sin via.

Era duront igl onn vargau ha la pandemia fatschentau e pretendiu da nus fetg bia. Surmuntar quei malign virus funcziuna mo cun setener ensemen e da motivar in l'auter. Enzacu vegn ei bien! L'impurtonza dils contacts, dil discuorer in cun l'auter e da tgirar ina veta da cuminonza ei semussada fermamein en quei temps malenperneivel. Lein tgirar ton pli fetg ils contacts ed esser ensemen fermes.

La suprastonza ei vegnida sustenida el temps dalla pandemia dil stab directiv communal. Plinavon han las vischnauncas da Breil, Sursaissa Mundaun, Ilanz/Glion e Lumnezia formau ina taskforce regiunala per aschia discussiunar e prender mesiras comunablamein per il beinesser da nus convischins e convischinas. La suprastonza communal ei seradunada a 23 sesidas e denterauter tractandau 230 fatschentas.

Suadont entginas fatschentas ch'ei vegnidas relaschadas duront igl onn vargau. Quei ein stai l'approbaziun dalla curvegna da prestaziun denter vischnaunca e l'uniun La Cumbiniala, priu enconuschientscha dalla serrada dalla posta a Vella cun l'integrasiun ella stizun Vival, la serrada dil Volg a Vignogn, decidiu da promover giuvens talents Lumnezians sin palancau naziunal cun ina contribuziun finanziaria, surdau diversas lavurs, engaschau Nicole Venzin, Lenia Collenberg e Patricia Giger sco novas collaboraturas administrasiun e finanzas, concediu dretgs da baghegiar, instradau la strategia da persunal communal, revidiu il reglement davart sustegn per uniuns e gruppaziuns, approbau la planisaziun da finanzas ed il preventiv communal (quen da menaschi ed investziuns), renovau la curvegna da prestaziun denter la vischnaunca e la fundaziun da cultura, instradau ensemen cugl uffeci da construcziun bassa il project per l'optimaziun dalla deviazion dallas auas el territori d'Uresa, instradau il preproject per la sanaziun ed engrondiment dall'infrastructura da sport a Bual/Vella.

Duront igl onn vargau han giu liug treis radunonzas communalas. Alla radunonza dils 23 d'avrel 2021 ein Gian Peider Casanova ed Alexa Cavegn vegni elegi ella cumissiun da baghegiar. La radunonza dils 18 da zercladur ha approbau il quen annual 2020, concludiu l'approbaziun dalla revisiun parziala dalla planisaziun locala Porclas/Cumbel e concediu divers credits. Ils 17 da december ei vegniu deliberau il preventiv dil quen annual e fixau il pei da taglia 2021. Plinavon ei vegniu concediu in dretg da baghegiar ed approbau la midada igl art. 22 dalla lescha davart igl uorden public per mauns alla votaziun all'urna e concediu il credit per la ruta da bike ad Uors.

Il quen da gudogn e sperdita muossa entradas da CHF 18'687'919.23 ed expensas da CHF 15'278'221.08. Quei munta sut il streh in cashflow da buca meins che CHF 4'633'444.10. La vischnaunca ha investau igl onn 2021 buca meins che CHF 3'598'022.37. Suentar las deducziuns dallas subvenziuns resta ina summa netta d'investziun da CHF 2'508'664.72.

Igl onn 2022 spetga nus vinavon plein novas sfidas e novs pensums, seigi quei el sector dil svilup economic, dall'agricultura, dalla planisaziun dil territori, dil turissem e tier la realisaziun dils project preventivai, tier la reorganisaziun dall'administrasiun communal, e.a.v. Nus vegnin a s'engaschar cun tut nossas forzas per dar damogn a quellas sfidas e render nossa vischnaunca attractiva.

Quellas finamiras selain denton buca realisar da surengiu mobein pretendan igl engaschi dad in e scadin. La finala lein nus sesviluppar sco cuminonza cun viver las valurs harmonia, patertgar ed agir el senn da sligaziuns, viver sco cuminonza, sescuntrar cun stema, sinceradad, plascher, renconuschientscha ed apprezzaziun vicendeivla.

Jeu engraziel a Vus caras convischinas e cars convischins pil sustegn ch'ieu sco era la suprastonza han astgau guder duront igl onn vargau. Engraziar less jeu era alla commembra ed als commembers da suprastonza che s'engaschan cun grond anim pil beinstar da nossa vischnaunca. In special engraziament admittel a nossas emploiadas ed a nos emploiai per lu fetg buna lavur prestada per il beinstar da nossa vischnaunca.

VOTAZIUNS E RADUNONZAS

Votaziuns all'urna

- 07/03/2021 (federal), participaziun da votar 40.51%
- Iniziativa dil pievel "Gie als scamond da cuvrir la fatscha": 384 gie / 296 na
- 07/03/2021 (federal), participaziun da votar 40.27%
- Lescha federala davart ils survetschs d'identificaziun electronica (Lescha e ID): 292 gie / 382 na
- 07/03/2021 (federal), participaziun da votar 39.09%
- Cunvegna davart il partenadi economic cun l'Indonesia: 354 gie / 293 na
- 13/06/2021 (federal), participaziun da votar 63.28%
- Iniziativa dil pievel per aua schubra da beiber e vivonda sauna: 283 gie / 790 na
- 13/06/2021 (federal), participaziun da votar 63.23%
- Iniziativa dil pievel "Per ina Svizra senza pesticides sintetics": 306 gie / 767 na
- 13/06/2021 (federal), participaziun da votar 60.29%
- Lescha COVID-19: 477 gie / 530 na
- 13/06/2021 (federal), participaziun da votar 62.35%
- Lescha davart il CO₂: 273 gie / 769 na
- 13/06/2021 (federal), participaziun da votar 59.47%
- Lescha federala davart las mesiras polizialas per cumbatter encunter il terrorissem (MPT) 570 gie / 415 na
- 13/06/2021 (cantunal), participaziun da votar 54.08%
- Revisiun parziala dalla Constituziun cantunala (art. 27 al. 2 CC; niev sistem electoral per il Cussegl grond): 576 gie / 290 na
- 13/06/2021 (cantunal), participaziun da votar 61.52%
- Iniziativa cantunala dil pievel "Per ina catscha etica che secumporta cun la natira": 124 gie / 912 na
- 13/06/2021 (cantunal), participaziun da votar 53.67%
- Rinforz dalla tgira d'affons complementara alla famiglia – aboliziun dalla Lescha davart contribuziuns da maternitad: 345 gie / 525 na
- 26/09/2021 (federal), participaziun da votar 39.86%
- Iniziativa dil pievel, "Discargar ils salaris, impunder taglias gestas sin il capital": 173 gie / 492 na
- 26/09/2021 (federal), participaziun da votar 40.68%
- Letg per tuts: 396 gie / 292 na
- 28/11/2021 (federal), participaziun da votar 63.57%
- Iniziativa da tgira: 589 gie / 486 na
- 28/11/2021 (federal), participaziun da votar 58.26%
- Iniziativa da giusta: 217 gie / 742 na
- 28/11/2021 (federal), participaziun da votar 65.62%
- Midada dils 19 da mars 2021 dalla Lescha COVID-19: 617 gie / 495 na

Radunonzas communalas

Vischinas e vischins ein vegni envidai a treis radunonzas communalas. En quellas ei vegniu confirmau il pei da taglia da da 100% dalla taglia cantunala, approbau il quen e preventiv communal e priu enconuschientscha dalla planisaziun d'investiziuns per 2021-2026.

Ils suandonts rendaquens ein vegni approbai:

- Sanaziun dalla via da funs Schlareins – Bars (Lumbrein/ Vignogn)
- Sanaziun dalla via d'uaul Tersnaus – spartgida Cunscharola (Tschamiu)
- Sanaziun dalla via communal Sogn Roc – Trutg / Sur Mulins, Vella
- Avertura quartier Bual, Vella, II. etappa
- Baghegiar ora la senda dil Bike Marathon Lumnezia

La radunonza communal ha concediu credits per projects:

- CHF 350'000 Manteniment dalla via da meglieraziun Spezembien (Frust Grond) el vischinadi da Vrin
- CHF 690'000 Provediment d'uaa Lumbrein Vitg, conduct dil reservuar e reit dil vitg
- CHF 290'000 Parcadi, tualetta publica cun suosta da spetga e kiosk a Parvalsauns, Vrin e suosta per l'alp da cauras Parvalsauns
- CHF 300'000 Ruta dad ir cun velo "Nino Schurter Bike Trail".

La radunonza communal ha plinavon

- elegiu ils commembers dalla cumissiun da baghegiar per la perioda d'uffeci 2021-2024, Gian Peider Casanova, Vella ed Alexa Cavegn, Vella
- approbau la naturalisaziun dad Anne-Louise Joël, sesenta a Vella e da Brigitta Bruderer, sesena a Silgin, Lumbrein
- approbau la revisiun parziala dalla planisaziun locala dalla vischnaunca Lumnezia, midada digl art. 45 dalla Lescha da baghegiar per la vischnaunca Lumnezia (senza Vrin), plan da zonas Cumbel, Porclas
- approbau la revisiun parziala dalla Lescha davart igl uorden public per la vischnaunca Lumnezia
- concediu in dretg da baghegiar el quartier Bual, Vella

Allas radunonzas communalas dil 2021 han intragliauter 46 personas priu part.

Suprastonza communal

La suprastonza communal ei seradunada per 23 sedutas. Plinavon eis ella sefatschentada en pliras dietas cun la strategia dalla vischnaunca Lumnezia pils proxims onns.

ADMINISTRAZIUN COMMUNALA

L'administraziun communal ei la part operativa dalla vischnaunca. Igl onn 2021 ei l'administraziun vegnida reorganisada. Tut ils pensums principals ein vegni rimnai en ina gliesta cun parter tier las responsablads da mintga emploiau e mintga employada. Ei setracta d'in grond diember da pensums che vegnan repartgi sin diesch collaboraturs/as e duas emprendistas.

Midadas da persunal

La nova emprendista, Chiara Solèr, ha entschiet siu emprendissadi igl uost 2021. Ella fa igl emprendissadi mercantil da sport senza maturitad professiunala, profil E. Chiara trenescha intensivamein sil moutainbike ed ei dapi igl onn 2020 commembra dil Team Thömus RN Youngstars. Per l'administraziun communal ei in emprendissadi da sport in terren diltuffatg niev. Quei tip d'emprendissadi munta per tut las partidas involucadas dad esser flexibels. Tuttina eis ei impurtont ch'ils interess ton ella veta privata, egl emprendissadi, en scola sco era el sport seigien equilibrai. Nus giavischein a Chiara bien success e bia cuntentientscha duront siu emprendissadi.

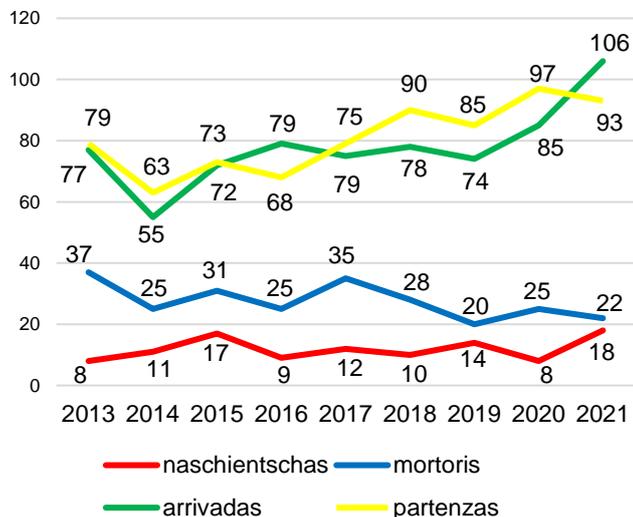
Tajana Alig ei sedecidida da bandunar l'administraziun communal sils 31 d'uost 2021 per haver la pusseivladad da sesviluppar vinavon ella professiun. Tajana veva terminau igl onn 2020 igl emprendissadi mercantil tier l'administraziun communal ed era vegnida engaschada vinavon per in temps limitau dad in onn cull'opziun da prolunghir igl engaschament per in temps nunlimitau.

Igl 1. da settember 2021 ha Nicole Venzin da Glion entschiet la piazza ell'administraziun communal en pensum cumplein. Nicole sustegn il team da finanzas e persunal cun surprendre differentas lavurs sco ils mandats externs (Societad Ovra electrica Lumbrein e Fundaziun da cultura Lumnezia), la midada dils programs d'applicaziun e tut ils fatgs d'informatica interns. Plinavon ei Nicole la nova responsabla per ils/las emprendists/as dall'administraziun communal. Nicole segida era cun tut ils fatgs da persunal e la pagina d'internet. Nus giavischein a Nicole bia satisfacziun en sia nov'incumbensa.

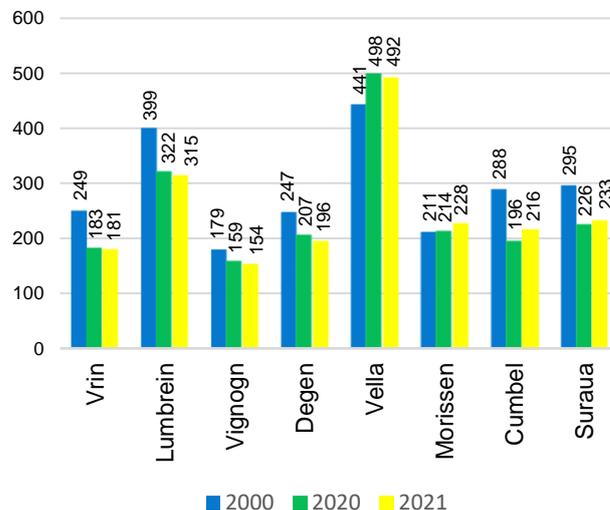

STATISTICAS DALLA CONTROLLA DA HABITONTS

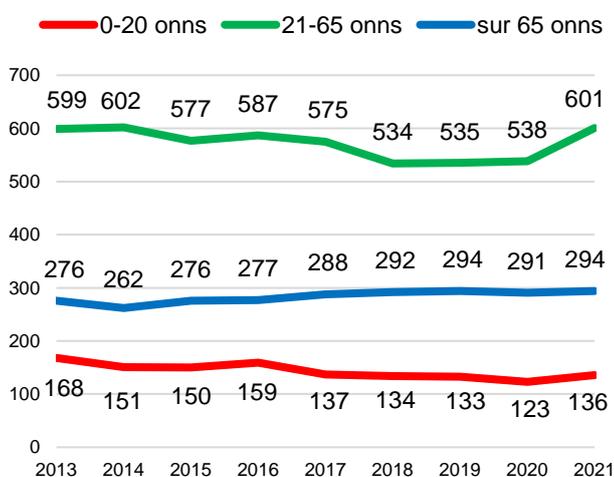
Moviments habitonnts

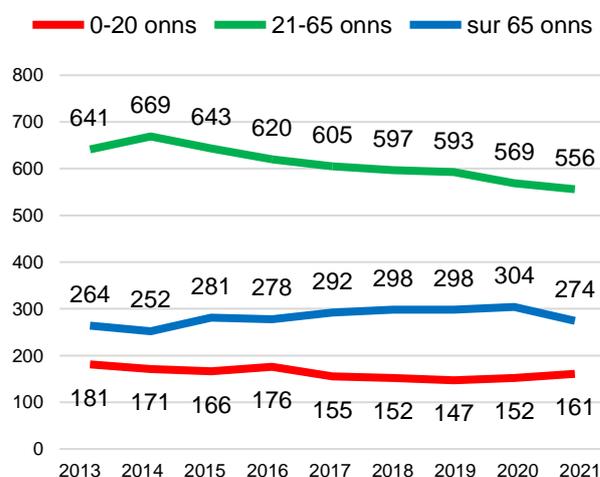
Habitonnts tenor vischinadi

Dunnas tenor vegliadetgna per 31-12

Umens tenor vegliadetgna per ils 31-12

Naschientschas 2021

- 09-01-2021 Arpagaus Levin, Cumbel
- 09-01-2021 Mark Nora, Morissen
- 12-01-2021 Santos Sousa Matheus, Vella
- 15-01-2021 Caminada Bianca, Vrin
- 21-01-2021 Eicher Anouk, Vignogn
- 26-01-2021 Sgier Larina, Lumbrein (Surin)
- 01-03-2021 Henriques Moreira Logan, Morissen
- 15-03-2021 Demont Malou, Vella
- 19-05-2021 Russo Yara, Cumbel

- 20-05-2021 Gschwend Jon Gabriel, Suraua (Tersnaus)
- 31-05-2021 Alig Laurin, Vella
- 09-06-2021 Blumenthal Mauro, Morissen
- 27-07-2021 Collenberg Marina Lucia, Lumbrein
- 13-08-2021 Pfister Marc, Cumbel
- 22-08-2021 Casanova Leona, Lumbrein
- 31-10-2021 Flepp Mailin, Cumbel
- 18-12-2021 Montalta Ayela Artemis, Morissen
- 25-12-2021 Moreira Rodrigues Noah, Vella

SEGIRTAD PUBLICA

Suenter in onn 2020 turbulent muort corona e lur mesiras, ha igl onn da pumpiers 2021 saviu vegnir menaus atras en maniera usitada. Ei ha denton vinavon pretendiu d'esser precauts ed evitar che la resca ch'il virus sederasi sugl entir corp. Nus havein reduciu il diember da pumpiers a caschun dallas seras d'exercezi, quei ch'ei semussau sco opziun ordvart positiva. Aschia profitescha mintgin d'ina scolaziun e perfecziunada individuala. La tscheina da finiziun ha era uonn buc saviu vegnir menada atras sur tut las secziuns, tuttina ei igl onn da pumpiers vegnius serraus giu a moda adequata.

Intervenziuns

Duront igl onn da pumpiers 2021 essan nus stai en differents cass en acziun. Oravontut ha ei dau plirs barschaments pigns en fuorma da barschaments da tgamins, ils quals che zuppan magari grondas sfidas ed ein buc da sutschazegiar. Era denter ils seracass digl onn 2021 sesanflan barschaments da moloc, barschament da cultira, barschament d'in luvratori e spindraments d'animals. Sper las sfidas da dar damogn al seracass essan nus era obligai da schurmiar nusez, seigi quei en fuorma dil schurmetg personal ni era cun retablar il resti ed il material ch'ei staus en acziun. Nus tractein quei tenor il schéma da nér/alv.

Persunal

Il corp da pumpiers dumbra actual a 110 pumpiers. Quei che munta ina confortabla situaziun. Arisguard alla repartiziun tenor vischinadi ed intschesch da survetsch dat ei grondas differenzas. Sin fundament da quei fatg demografic eis ei da gronda impurtonza che nus salvein la mobilitad cun vehichels ed equipament adattau e conform al temps. La moda e maniera d'exercitar ein semidadas ils davos decennis marcantamein. Era ha quella stuii vegnir adattada als materials da baghegiar che vegnan ozildi duvrai. El mument ei la situaziun da persunal e da cader legrevla, era cheu dat ei differenzas regiunalas, las qualas ei vala da ulivar.

Localitads

Sin fundament da nies vast territori da survetsch enteifer nosa vischnaunca ei la strategia da locals da pumpiers decentralis in'optimala via per ademplir las mesiras prescetas. Cun las differents localitads da pumpiers en la Lumnezia ei nies corp equipaus ora fetg bein. Els differents locals sesanflan ils vehichels ed urdeins necessaris per l'emprema intervenziun, per retablar e per reparar material. Dafertontier vegn evaluau sche nus sesanflein sin la dretga via e sche nus persequitein la strategia definada. Il niev local a Vattiz ei secumprovaus e porscha localitads da scolaziun e preparaziun communabla.

Scolaziun

Egl onn da menaschi vein saviu menar atras ils exerchezis ordinarmein. Quei munta per in pumpier 8 exerchezis e per in pumpier da cader 13 exerchezis. Uonn ha giu liug il cuors da perfecziunament dil meisgruppa, il qual ha giu liug a Vella. Quei ch'ei fetg legrevel ei ch'ils cuors da cader han liug en nies intschesch e quei per la Foppa e per la Val S. Pieder. Egl onn 2021 han 4 pumpiers frequentau cun success il cuors da meisgruppa a Tusaun. Rafael Andreoli, Gian Derungs, Flavio Lombris ed Ivan Lombris han frequentau quei cuors comunablamein e nus beneventein els enteifer il cader e giavischein cun lur nova sfida bia perseveronza, novas ideas e bia plascher.

Franco Caminada ha frequentau il cuors da selecziun per instructor cantunal, il qual el ha dumignau cun success. Per el succeda el 2022 ils cuors ed igl examen final sco instructor. Per nus sco corp eis ei da gronda valur da saver quintar el sco instructor cantunal enteifer nies corp, seigi que sco maun prolunghiu viers Cuera ni era sco persuna d'instrucziun en nies corp. Era ad el giavischein bia plascher e bia e bunas experientschas en sia nova funcziun futura.

Nos novizs (annadas 1999/2000) vegnan mintgamai scolai ella secziun da novizs. Il cuors da basa han els frequentau il mars a Trun. Sut cundiziuns realas han els saviu exercitar differents sequenzas ed ein vegni scolai en material da basa duront igl entir di d'instructors cantunals. El decuors digl onn da pumpiers frequentan els era exerchezis enteifer las secziuns.

Per la buna collaboraziun enteifer ils gremis politics, la cumissiun da fiug, il cader da pumpiers, il commando denton era enteifer igl entir corp da pumpiers engraziel zun fetg. Communabel stein nus per la segirtad publica, e quei da tuttas uras.

Exercezi nocturn a Lumbrin

Simulaziun d'ina havaria a Cumbel

*Rino Caviezel,
cumandant da pumpiers*

FINANZAS

Planisaziun da finanzas

El davos rapport annual era vegniu informau ch'ei vegni mess peisa igl onn 2021 silla planisaziun da finanzas. La finamira era stada da saver presentar alla populaziun a caschun dalla davosa radunonza communal dil december 2021 ina planisaziun da finanzas cumpletta tenor la *Lescha da finanzas dil cantun Grischun (710.100)*. Il plan da finanzas vegn duvraus per planisar e per diriger a media vosta las prestaziuns e las finanzas. El sto vegnir repassaus annualmein el senn d'ina planisaziun successiva.

La finamira ei vegnida contonschida. La partiziun finanzas/persunal ha en connex cull'elaboraziun dil preventiv communal 2022 rimnau las informaziuns necessarias per la planisaziun da finanzas, oravontut dils differents projects d'investiziun ch'ei planisai per ils proxims onns. A caschun dalla radunonza communal dils 17 da december 2021 ha la planisaziun da finanzas entochen igl onn 2026 saviu vegnir presentada.

Resultats quen communal 2021

Il quen da gudogn e sperdita 2021 siara cun in surpli da recav da CHF 3'409'698.15. Ils cuosts totals muntan a CHF 15'278'221.08 ed il recav total a CHF 18'687'919.23. Las amortisaziuns muntan a CHF 1'418'850.35. Tenor MAC2 ein amortisaziuns supplementaras buca admissiblas pli per investiziuns novas. Las amortisaziuns ordinarias succedan tenor ina tabella ch'il cantun dat avon. Cumparegliau cugl onn precedent ein las amortisaziuns sereducidas levamein per rodund CHF 60'000.00. Il motiv per la reduziun ei la recumandaziun digl Uffeci da vischnauncas dil cantun Grischun en connex culla cudischaziun dallas taxas da colligiaziun. Quellas vegnan tenor MAC2 passivadas directamein tier las investiziuns las pli veglias. La vischnaunca Lumnezia ha aschia saviu amortisar dabia investiziuns vid igl aquaduct communal e la canalisaziun/serenera directamein sur las taxas da colligiaziun. Cumpriu ella summa da CHF 1'418'850.35 ein denter auter las amortisaziuns dallas investiziuns veglias, pia da quellas ch'eran succedidas avon la midada sin MAC2 e che vegnan amortisadas enteifer tschun onns (entochen la fin 2022). MAC2 meina a cuarta vosta a meins amortisaziuns. A lunga vosta denton, pia pils proxims decennis, sedattan adina dapli amortisaziuns. Per quei motiv eis ei dad esser precauts e mirar da tener constant il recav da taglia. La finamira dalla vischnaunca ei da saver finanzia tut ils projects ord atgna finanziaun.

Il quen d'investiziun 2021 siara cun expensas totalas da CHF 3'598'022.37 ed entradas totalas da CHF 1'089'357.65. Las entradas ein d'attribuir a contribuziuns federalas e cantunalas. Ultra da quei ein taxas da colligiaziun vid igl aquaduct communal e la canalisaziun/serenera da rodund CHF 550'000.00 vegnidadas incassadas. Las taxas da colligiaziun ein pli u meins restadas tuttina sco igl onn 2020.

Las investiziuns principalas digl onn 2021 ein la midada dil local d'unions a Cumbel, la sanaziun dil terren contaminau dil stan da tir a Vrin e Surcasti, Suraua, la sanaziun dalla casa da scola a Vella, las lavurs da cuvrida da differentas vias (via Crest a Vignogn, via Naus Su a Morissen), la sanaziun dil provediment d'aua Lumbrein-vitg e dils uclauns a Lumbrein, il sistem da separaziun dalla canalisaziun Rumein, Degen, la lingia da meteor ella via cantunala Valgronda a Cumbel, il remplazzament dalla maschina da mulscher sill'Alp Stavialedra a Lumbrein, la via Parvalsauns a Vrin, la via Frust Grond a Vrin, l'avertura forestala Surcasti – Surin (preproject) sco era la sanaziun dallas vias d'uau Lumnezia suenter donns da malauras.

Risguardond il surpli da recav, senza las amortisaziuns sco era finanziaziuns specialas (reservas), seresulta in cashflow da CHF 4'633'444.10. Il surpli da finanziaziun, cun risguardar il surpli d'expensas tier investiziuns, munta a CHF 2'124'779.38. Il surpli da finanziaziun munta che las investiziuns nettas han saviu vegnir finanziaadas mo cul cashflow. Il quen communal 2021 siara enviars il preventiv communal 2021 cun in meglier resultat. Il surpli d'entradas ei per gronda part d'attribuir allas entradas da taglias, oravontut las taglias specialas. Las contribuziuns dall'ulivaziun da finanzas ein s'augmentadas levamein enviars igl onn precedent. Medemamein han differentas contribuziuns da vischnauncas da padrinadi sco era adattaziuns allas valetas da commerci dallas immobilias dalla facultad finanzia menau ad in surpli d'entradas.

*Daniel Solèr,
president communal
e schef dil departament administraziun, segirtad publica
sanadad, segirtad sociala, finanzas e taglias*

La scola Lumnezia el 2021

Egl onn da gestiun ha il Cussegl da scola giu 11 sesidas e deliberau circa 60 tractandas. Il presidi e la direcziun da scola s'entaupan regularmein per tractar ils fatgs da scola. Igl inscunter denter il Cussegl da scola e las personas d'instrucziun vegn tgiraus a caschun dallas visetas da scola. Dalla meisa rodonda, che ha normalmein liug annualmein denter cussegl da scola e personas d'instrucziun ei vegniu desistiu muort corona.

Covid-19

La pandemia ha era igl onn vargau influenzau il menaschi da scola. La scola Lumnezia ei separticipada als tests repetitivs. Naven da miez november tochen miez december ein differents pools vegni testai positiv sil virus. La scoletta ei stada serrada durant ina jamna muort las numerusas infecziuns dils affons. Ellas classas ein plirs affons e personas d'instrucziun stai pertuccai da curontina ni izolaziun. L'instrucziun da preschientscha ha fortunadamein giu liug permanentamein.

Nova menadra da scola

Suenter mo in onn ha Robin Egger bandunau la scola Lumnezia per surpender la direcziun dalla scola Quader a Cuera. Cun Claudia Cabalzar ha la scola anflau ina buna successura, ch'enconuscha fetg bein il menaschi dalla scola Lumnezia.

Structuras dil gi

Cun l'uniun Cumbiniala ha la scola Lumnezia naven digl uost 2021 in partenari che survigilescha las scolaras ed ils scolars a moda professiunala. Sper la meisa da miezgi surpranda la Cumbiniala era survigilonzas durant il temps da scola ordeifer las uras da bloc. La Cumbiniala peraffons ei aviarta mintgamai il gliendisgis, margis, gievgia e vendergis.

Cumbiniala

Pass per pass

Scolaras e scolars dil scalem primar frequentan mintgamai durant ca. 8 jamnas ad onn il project pass per pass. Mintga classa elaborescha durant quei project in tema. La senda tematica interactiva, sin la senda da viandar Vella – Davos Munts, ei il product dalla 5. classa 2020/21.

Pass per pass, senda tematica

Auters accents ord il menaschi da scola

Corona ha buca possibilitau bia occurrenzas igl onn 2021. Cunzun occurrenzas cun ni per geniturs ein buca stadas pussevlas. Eveniments enteifer las classas sco ils gis da skis, il gi da sport d'atun, viseta ella Casa d'Angel a Lumbrein ed il viadi da scola d'atun (in'excursiun a pei ella regiun) han giu liug. Durant in engaschi forestal han scolaras e scolars dalla 5. tochen 9. classa fatg uorden egl uaul.

Vitg muntagnard attractiv per giuvenils

Dapi igl onn 2015 ha la vischnaunca Lumnezia il label "Vitg muntagnard attractiv per giuvenils". Il label stat per vischnauncas muntagnardas che s'engaschan pils interess dils affons e giuvenils e promovon il svilup dil vitg muntagnard cun la finamira da cumbatter la depopulaziun. En quei connex han tuttas classas realisau in workshop. Il luvratori culs affons e giuvenils ha giu liug en collaboraziun cun jugend.gr.

*Elisabeth Lorez,
presidenta dil cussegl da scola
e schefa dil departament educaziun*

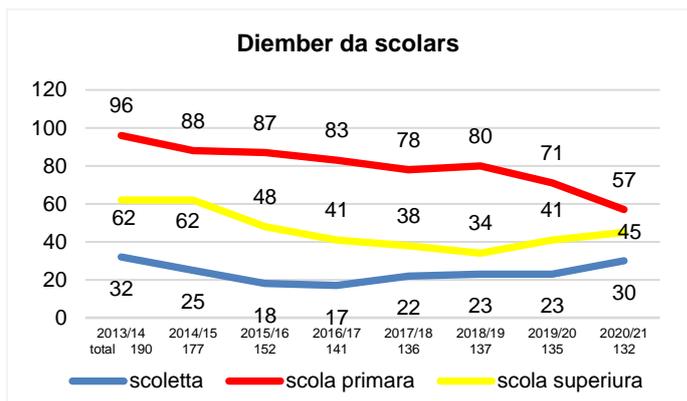
Engaschi forestal superiura

Engaschi forestal superiura

Fiasta da Nadal superiura

Viadi da scola superiura

Cumissiu da cultura

El 2021 ei vegniu fundau ina cumissiu da cultura Lumnezia che ha la cumpetenzza da decider davart contribuziuns tochen CHF 3'000. Per summas pli aultas ni en cass ch'il meini ei buca unanims ei la decisiun resalvada alla suprastanza. Ei vegn giudicau tenor il diagram da criteris per contribuziuns finanzialas (per projects) ed il Reglament davart il sustegn per uniuns e gruppaziuns d'interess. Quei succeda mintga quartal.

Fundaziun da cultura Lumnezia

En cunvegientscha cun la vischnaunca Lumnezia meina la Fundaziun da cultura Lumnezia (FcL) la Casa d'Angel a Lumbrein ed igl Archiv cultural ad Uors. Sper il menaschi dallas duas instituziuns organisescha la FcL turas guidadas en collaboraziun cun partenaris regiunals e s'engascha en differents projects culturals locals e regiunals. Il Café Romontsch meinsil vegn menaus ensemen cun la Lia Rumantscha. Il cussegl da fundaziun presidescha Martin Cabalzar, ulteriurAs commembrAs ein: Ramun Capaul, Silvio Capeder, Martin Heisch, Alexi Nay ed Eva Riedi. Per la vischnaunca sesa il gerau da cultura, Remo Derungs el cussegl da fundaziun.

Igl Archiv cultural vegn menaus da Simon Derungs e Gian Carlo Albin, la Casa d'Angel administreschan Anne-Louise Joël e Paula Bundi cun grond sustegn dallas persunas da survigilonza Leta Arpagaus, Erica Brunold, Tina Capeder, Carla Collenberg, Ulrica Derungs, Ursula Kupferschmid, Noemie Saland e Christa Sax. Responsabels per las turas guidadas ein: Gian Bundi, Marco Curti, Simon Derungs, Tobias Heinisch e Beatrix Purchart sco era l'organista Franziska Staehelin. Il Café Romontsch meina Rina Caviezel.

Igl Archiv cultural ha era 2021 retschert bials ed interessants relaschs. Denter auter ha Simon Derungs digitalisau ed ordinau in grond relasch dalla famiglia Foppa da Vignogn e fotografias da Peiden Bogn. A caschun dalla davosa sesida digl onn ha il cussegl da fundaziun fatg ina viseta egl archiv. Muort directives ufficialas ha igl archiv stuiu star serraus igl unviern 2021/22 ed igl ei era buca stau pusseivel d'organisar occurrenz. Normalmein san ins visitar igl archiv mintgamai la davosa sonda dil meins ni cun contactar direct in dils dus archivars.

Exposiziun luf

La Casa d'Angel muossa 2021/22 l'exposiziun "Il luf el visier digl art" dalla curatura hospitonta Gabriele Lutz. La tematica ha procurau all'entschatta per entginas irritaziuns e malcapientschas. Per quei motiv havein nus envidau gruppas

pertuccadas sco purs, politichers e turistichers da visitar l'exposiziun avon l'avertura ufficiala e d'exprimer lur pareri.

Aschia ha l'exposiziun contonschiu naven dall'entschatta la finamira d'agir sco plattform per bunas ed impurtontas debattas aviartas. Entras igl art eisi stau pusseivel d'haver endamen ils differents meinis davart il luf e da sensibilisar ils numerus hosps dalla Bassa ch'ei meins pertuccai dalla tematica. Il program accumpignont ei zuar staus limitaus, denton ha il referat cun correspondent Christof Franzen dalla SRF e la sentupada cun ils dus etnologs Elisa Frank e Nicolaus Heinzer carmalau in bien publicum. Igl eco ellas medias ei staus gronds, denter auter el SRF reporter dils 15-12-2021.

Muort la situaziun speciala han era las sentupadas meinsilas el Café Romontsch buca saviu haver liug regularmein. Duront igl atun han denton pliras novas persunas pigliau interess per megliurar lur romontsch, cu il Café ei ius "sin turnea" els vitgs da Cumbel, Uors e Vrin.

Ils guides da cultura han era sentiu la situaziun da corona, han denton giu dapli gruppas reservadas. Sentupadas da famiglias, uniuns ni gruppas han adina puspei grond plascher d'emprender d'enconuscher pli profund la historia dalla Lumnezia. Fetg popularas ein las turas d'orglas, nua che dat mintgamai in pign concert ellas baselgias.

Guida cun Simon Derungs

Cun agid d'informants ord mintga vitg ha Martin Cabalzar rimnau, localisau e digitalisau ils nums locals e da cultura dall'entira Lumnezia. En preparaziun ei ina publicaziun che cuntegn ina survesta fotografica dils nums, cumbinada cun veglias detgas lumnezianas ed in sguard dalla historia lumneziana naven da Crestaulta entochen alla fusiun dallas vischnauncas.

2021 ha la vischnaunca renovau la cunvegna da prestaziun cun la FcL. Quei ei stau ina biala reconuschienscha per la lavur prestada, in segn da fidonza ed ina impurtonta basa per las contractivas cun la Regiun Surselva ed il Cantun Grischun che han medemamein renovau las cunvegns per quater onns. Dapli informaziuns s'anflan el rapport annual che vegn mintgamai publicaus sin la pagina d'internet culturalumnezia.ch.

Tgi che ha interess da s'engaschar en las activitads dalla FcL ei fetg beinvegnius e beinvegnida da s'annunziar egl Archiv cultural ni ella Casa d'Angel.

Biblioteca

Per il cantun dils affons ha ei dau novas chistas per ils cudischs da maletgs. Aschia dat ei ussa la pussevkladad da reparter nies bi e variont sortiment surveseivlamein els differents caums. Perfetg fan aunc enzaconts sacs da seser il clar ed emperneivel plaz per ils affons.

Mo entrai en biblioteca! In emprest da cudischs ei buca cundizun, ina viseta ei denton adina beinvesida.

Cantun da leger

Uniuns

Il temps da Corona ha frenau pulitamein las activitads dallas uniuns. Igl ei da sperar che nus seigien sin via alla normalitad e gest sin quella via ein las activitads dallas uniuns da gronda impurtonza! Seigi quei musica, sport, teater ni uniuns da scopo social. Sentupar e passentar bialas uras en cumpignia da glieud cun interess semegliants ei la meglia medischina. En quei senn in viva sin nosssa cultura e sin nossas uniuns!

Intermediaziun

---

*Remo Derungs,
schef dil departament da cultura*

Organisaziun dil menaschi tecnic

Menader menaschi tecnic

Mario Alig

Luvriers communal

Remo Arpagaus, Clau Bundi, Lucas Cajochen, Franco Caminada, Leo Capaul, Dumeni Carigiet, Ivo Casanova, Sepli Derungs, Werner Tanno, Johann Rüegg

Luvriers en pensum parzial per la serenera Vrin ed il provediment d'aua Suraua

Serafin Caviezel e Reto Casanova

Revista da lavurs exequidas

Vias e plazs en vischnaunca

- Via Spezembien (Frust Grond)
- Vials da betun via da meglieraziun sur Puzzatsch rapport ambient d'Ervin Monn, suvigilonza da Mario Alig, menader tecnic.

Provediment d'aua Lumbrein Vitg

- Tschaffadas e nova stiva d'aua da Tschantegn e per part Gargatauna
- Niev tumbin per la regulaziun sut las tschaffadas ed era per regular aua pigl implont hydraulic SOEL
- Planisaziun e surdada lavurs niev reservuar Planezzas, aqist da terren per reservoar e damonda da baghegiar Uffeci da natira ed ambient.
- Planisaziun novas lingias d'aua reservuar - Caltgera ed in secund bischel reservoar – Sum Vitg Lumbrein

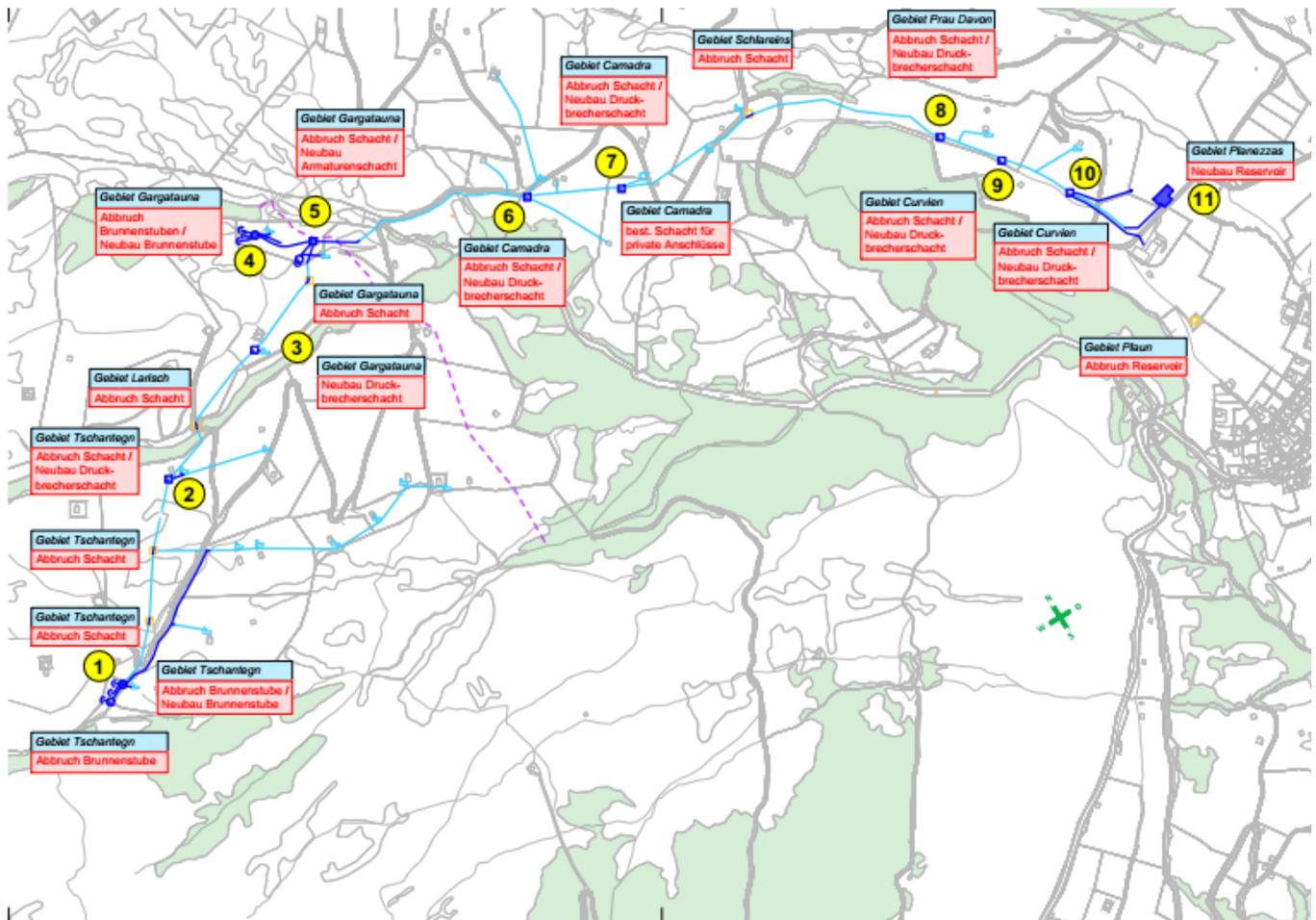
*Nathan Solè,
schef dil departament
traffic, ovras publicas, ambient*

Vials da betun

Via da meglieraziun

Tschaffadas d'aua Lumbrein

Cumissiu da baghegiar

La suprastanza communal ei l'istanza da baghegiar dalla vischnaunca. La cumissiu da baghegiar ha ina funcziun consultativa. Sias cumpetenzas ed obligaziuns sedrezzan tenor la lescha da baghegiar. Tenor il "Reglament per la delegaziun da cumpetenzas dalla suprastanza communal" ha quella surdau alla cumissiu da baghegiar in grond diember da cumpetenzas per saver augmentar l'effizienz e descargar la suprastanza communal dallas decisiuns cun effect subordinau. El cass da recuors resta la cumpetenzza alla suprastanza communal.

La cumissiu da baghegiar secumpona da treis commembers. Il schef dil departament communal per fatgs da baghegiar ei ex officio commember dalla cumissiu da baghegiar. Per la fin dalla perioda d'uffeci 2017 – 2020 ein seretratgs digl uffeci ils dus commembers Armin Caviezel da Vrin suenter duas periodas da quater onns e Gino De Giorgi da Vella, ch'ei staus en funcziun dapi l'elecziun ils 23 da zercladur 2017, suenter ch'in dils commembers elegi era seretratgs. Perquei ha la vischnaunca encuriu candidats per l'elecziun dalla cumissiu da baghegiar communal. Annunzias per candidaturas ein buca vegnidas inoltradas. La radunonza communal dils 18 da december 2020 ha buca saviu eleger ils novs commembers per la cumissiu da baghegiar.

Suenter che la suprastanza communal ei buca stada cumpletta all'entschatta dalla nova perioda d'uffeci 2021 – 2024 ei il post da schef departament communal per fatgs da baghegiar staus vacants, ha la suprastanza communal occupau la cumissiu da baghegiar cun treis da ses commembers, numnadamein cul niev president communal Daniel Solèr, cun Martin Sgier, schef dil departament communal per agricultura e substitut dil schef departament communal per fatgs da baghegiar, e cun Primus Cavegn, schef dil departament communal per planistaziun dil territori ed immobilias. En quella cumposiziun ei la cumissiu da baghegiar stada activa entochen l'elecziun dils dus novs commembers, che la radunonza communal ha fatg ils 23 d'avrel 2021, numnadamein da Gian Peider Casanova da Vella ed Alexa Cavegn da Vella.

Ils 13 da zercladur 2021 ha giu liug l'elecziun complementara per in commember dalla suprastanza communal per la perioda d'uffeci 2021 – 2024. Il gi uenter l'elecziun da Renzo Blumenthal ha la suprastanza communal repartgiu da niev ils departaments communs ed el ha surpriu il departament vacant per fatgs da baghegiar.

Leschas da baghegiar

Naven dils 10 da settember 2019 vala la lescha da baghegiar Lumnezia – senza Vrin. Pil vischinadi da Vrin vala vinavon la lescha da baghegiar Vrin, ch'ei en vigur dapi ils 21 da november 2000. Quella era vegnida adattada allas leschas surordinadas ils 20-02-2006.

Cass da baghegiar

Igl onn 2021 ein vegni registrai 356 novs cass da baghegiar. La cumissiu da baghegiar ha deliberau las fatschentas en 19 sesidas ordinarias ed ha impundiu 50 uras per quella lavur.

Uffeci communal da baghegiar

La lavur administrativa vegn fatga digl uffeci da baghegiar Lumnezia, che vegn menaus da Marcus Cavegn cun agid dalla secretaria Leonora Blumenthal. Las controllas finalas da baghegiar exequescha principalmein Remo Arpagaus. En vesta ch'il menader digl uffeci da baghegiar e canzlist communal vegn ad ir en pensiun ein quellas plazzas vegnidas publicadas igl 1. ed ils 8 d'october 2021. Tenor descripziun dallas incumbensas cumpren la lavur da menader digl uffeci da baghegiar in vast e variont pensum da lavur.

- menar operativamein igl uffeci da baghegiar
- examinar las damondas da baghegiar, protestas ed ils recuors e preparar las decisiuns
- menar ils dossiers dallas proceduras da baghegiar e las statisticas
- far controllas da baghegiar ed implementar las mesiras che sedattan
- informar e cussegliar proprietaris da baghegiar, architects e survetschs administrativs en fatgs dil dretg public da baghegiar
- cussegliar e sustener il schef dil departament communal da baghegiar
- preparar a moda autonoma las propostas alla cumissiu da baghegiar ed alla suprastanza communal
- menar protocols e cussegliar la cumissiu da baghegiar
- participaziun ad uatgas e sesidas
- collaboraziun cun uffecis regionalis e cantunals
- exequir lavurs da correspondenza
- lavurs en connex culla planisaziun locala

Sigl inserat ein s'annunzias dus interessents. Cun omisdus ei vegniu menau in discuors da presentaziun per saver giudicar las habilitads e las pretensiuns d'engaschi.

Essend che la secretaria digl uffeci da baghegiar, Leonora Blumenthal, vegn pensiunada igl onn 2022 ha la suprastanza communal era encuriu ina soluziun per quella lavur ed ha anflau ina sligiazion interna da personal cun engaschar l'emprendista dall'administraziun communal en pensum cumplein naven digl 1. d'uost 2022, suenter ch'ella ha serrau giu igl emprendissadi.

Terren da baghegiar dalla vischnaunca

Sin basa dil reglament valeivel ha la vischnaunca concediu el quartier Bual a Vella in dretg da baghegiar.

La fin 2021 ein aunc a disposiziun suandonts plazs dalla vischnaunca da baghegiar casa.

Degen	Bual da Rumein	1
	Vattiz	1
Lumbrein	Sut Gassa	1
Morissen	Bual	2
Suraua	Planezzas	6
	Surcasti	1
Vella	Bual	1
Vignogn	Sisum Vitg	1
	Fraissen	2
Vrin	Cudiala	3

Plinavon ha la vischnaunca cumprau a Sur Val – Resgia el vischinadi da Degen ina parcella che sesanfla per la gronda part ella zona da mistregn ed industria, sunter che la revisiun parziala dalla planisaziun locala, decidida ils 21 da zercladur 2020 ella votaziun all'urna Lumnezia ei ida en vigur. Tras quella revisiun ei la parcella da Pluttiala el vischinadi da Cumbel, che sesanflava ella zona da mistregn e d'industria, vegnida attribuida alla zona d'agricultura.

*Renzo Blumenthal,
schef dil departament fatgs da baghegiar*

Casa Grischa, Vella

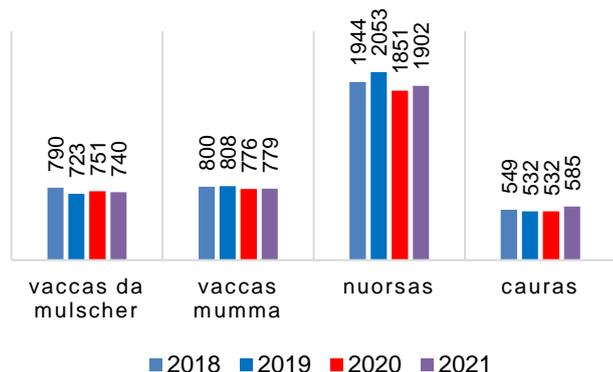

Bogn da Peiden, Suraua

Beins purils

Era il 2021 han ils 90 beins purils giu d'annunziar la primavera la summa d'animals e co ei vegn cultivau il fons ed igl settember confirmar tgei chei vegniu exequiu ad igl Uffeci d'agricultura dil Grischun. La stad ora eis ei vegniu menau atras controllas, termin da cultivaziun. La grondas peisa ei stada cheu sil datum dils 15.7. nua che buca meins che 215 parcelas ein vegnidadas controlladas.

Diember d'animals

Lupo

Legreivlamein ha il diember dils animals manedels priu tier lev, quei sut la circumstanza ch'il luf ei aunc adina da maneivel. Denton havein giu pli pauc scarps, quei buca mo pervia dil schurmetg da muntanera mobein era perquei che la situaziun cun il da casa dils trops da lufs ei per il mument, en nossa favur. Vitier havein empustau dalla BUL dus muossavias per biestga.

In da quels havein montau uonn a Vella, il secund ei previu da montar el 2022 a Suraua (senda instructiva).

La stad ei la senda Vrin – Val (Patnau) stada serrada temporamein.

Lavurs da manteniment

Baghetgs d'alp

Ramosa, Vrin:

- megliaurau il tetg
- megliaurau ils pantuns

Bargianicla, Vrin:

- indrez d'electricitad

Parvalsauns, Vrin:

- nova cuschina
- nova vanaun da vapur

Staviala Vedra, Lumbrin:

- remplazzament pumpa da ghela
- megliaurau ils pantuns
- nova maschina da mulscher

Sezner, Vignogn:

- secunda stad emprova stan da mulscher

S. Carli, Morissen:

- novas lingias d'aua en tegia

Pastiras

Planatsch/Bual, Lumbrin:

- installau in tanc d'aua

Vias

- Sezner rugalau la via entras ils purs en lavur cumina
- rugalau las vias tenor basegns
- plania via da Seglias

Ovras da meglieraziun

Igl onn 2021 havein aunc giu in'uatga cun Uffeci per agricultura federal partenet las vias da meglieraziun Lumnezia. Il qual uffeci ei era dil meini che la necessitad ei dada, per il project vias da sanaziun Lumnezia:

- Surval - Patiarm
- Vignogn – Bars
- Il davos tschancun dalla via da Vanescha
- La via a Vrin "Spezembien" ha survegniu ina nova cuvrida.
- La via da Catrutg Vignogn dat ei ussa ina varianta definitiva che vegn baghegiada egl 2022.

Martin Sgier,
schef dil departament agricultura

Staviola Vedra

Exposiziun da biestga

Survesta

Egl onn 2021 ein suandonts tagls da lenna egl uaul da schurmetg vegni exequi:

A Camuns egl uaul Sax e sill'Alpetta; a Lumbrein egl Uaul da Fiugs, ella Val Mulin e sur Surin, ella Val Barcli sco era sut Vella egl Uaul da Pleiv.

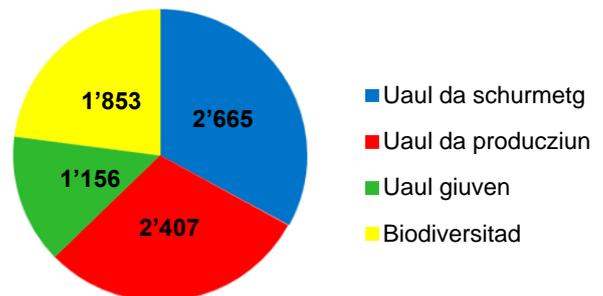
La cubatura da raccolta egl uaul da schurmetg ei rodund 3'200 m³. Quels tagls han dapertut la finamira u da promover la regiuvinaziun gia avon maun ni da provoccar nova regiuvinaziun silla surfatscha. Medemamein egl uaul da schurmetg ei vegniu tgirau rodund 542 aras uaul giuven. Quei ei succediu a Vrin ella plantaziun da Manglatsch, a Lumbrein ella Val Mulin, gest sur e sut la via cantunala, a Surin ella Val Barcli ed a Tersnaus ella Bova dil Vitg ed el Zimmeruaul.

Plinavon ei vegniu plantau egl uaul da schurmetg 200 plantinas, las las qualas ein era vegnidadas schurmegiadas encunter la selvaschina cun seivs fixas, schurmetgs singuls ni perpart era cun launa nuorsa. Tier las specias setracta ei cunzun da viazza e douglasias, vitier aunc empau plantas da feglia. Tut las mesiras egl uaul da schurmetg han per finamira da contonscher ina regiuvinaziun persistenta cun differentas specias da plantas.

La scala endrizzata per possibilitar in meglier access pils luvrers d'ual en Val Nauscha, Surcasti

Il suandont diagram muossa conta surfatscha d'ual ch'ei vegnida tgirada egl onn da rapport. Sur tut las spartas ein quei pia 8'081 aras ni 80.1 hectaras.

Per il programm dalla biodiversidad ei vegniu exequiu differentas lavurs els dus projects ella Val Gonda, Vella ed a Tgiern, Vrin. Plinavon ei vegniu tgirau in effectiv da schiembers sin las Ruinas Neras, Lumbrein. Sco mintg'onn ein las cauras puspei stadas activas giun Gianastga sut Degen. La surfatscha ein vegnidadas pasculadas primavera ed atun.

Deposit da lenna a Suadetsch culs differentes sortiments raccoltai el vischinadi da Suraua

Era dador gl'ual da schurmetg ha ei dau raccoltas da lenna. Quei ei succediu a Surcasti si Sur Prada, a Vrin egl uaul da Starpiu ed a Cumbel egl uaul da Sumblein. Ord quels treis tagls ei vegniu raccoltau rodund 2'700 m³. Dador gl'ual da schurmetg ein era vegnidadas tgiradas rodund 231 aras uaul giuven egl uaul da Vattiz. Per schurmegiar la viazza giuvna ella Val Nauscha ha gl'uffeci forestal endrizzau duas surfatschas da test, nua che il viez seregiuvinescha natiralmeyn. Leu vegn el tractaus annualmeyn, tard gl'atun cun in mied chemic encunter la selvaschina. Sche quella emprova ha success semuossa per en zacconts onns, premissa ei che la mesira vegn era menada atras consequentamein mintga atun.

Grazia alla stad bletscha e buca memia caulda ha ei dau mo rodund 1'000 m³ lenna sfurzada.

Per simplificar gl'access alla Val Nauscha a Surcasti, ei vegniu erregiu ina senda. Per surmuntar ina preit crap ei vegniu erregiu ina scala dad itschal. Quei sco preparaziun per ils tagls che succedan els onns proxims en Val Nauscha, sco era per haver in meglier access dad ir a tgirar la regiuvinaziun da viazza..

La scola Lumnezia che segida tier la mesira a favur dalla biodiversidad en Val Mulin, vischinadi Vella

Sper ils pensums forestals ei gl'uffeci forestal era s'engaschus encunter las neofitas invasivas ed encunter l'arsira da pumèra. Plinavon ein vegnidas cussegladas e survegladas rodund 25 mesiras per la qualidad da cuntrada tier urs digl uaul e seivs vivas ell'agricultura.

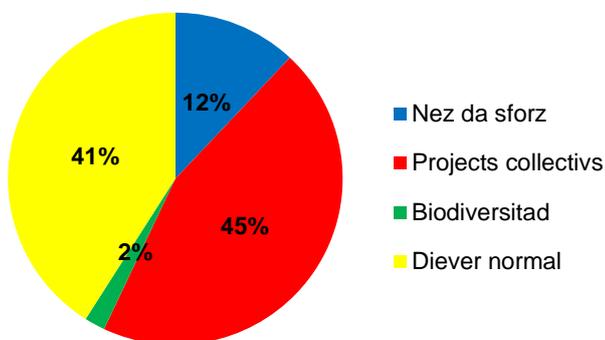
Las vias forestalas ein vegnidas mantenidas dil survetsch tecnic.

Cullas lavurs per il niev plan da menaschi forestal 2023-2033 ei vegniu entschiet, ina part dallas descripziuns dils effectivs d'uaul ei gia succedida.

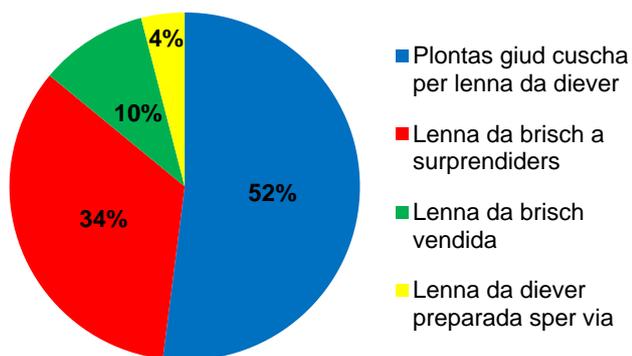
Vendita da lenna

Ord igl uaul communal ei vendiu vendiu 8'774 m3 lenna. Da quei ein 5'007 m3 (57%) lenna da diver e 3'767 m3 (43%) lenna da brisch.

Il suadont diagram presenta ils differents dievers.

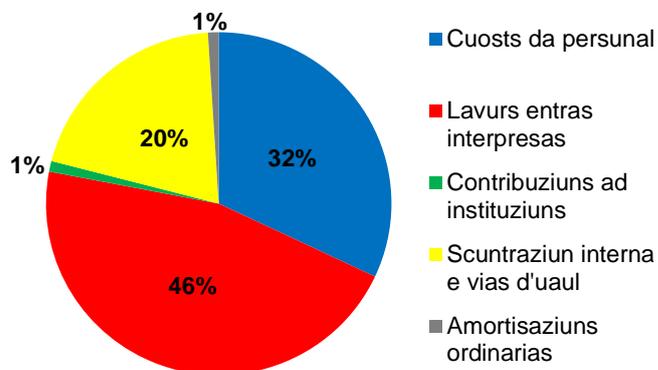
Il suadont diagram muossa la vendita da lenna tenor projects.

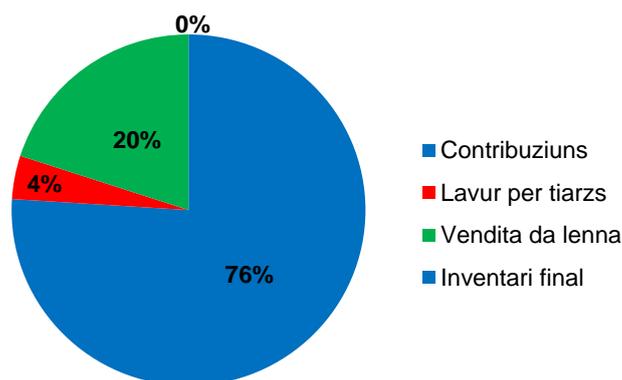
Quen dil menaschi forestal

Ils suadonts diagrams muossan la structura dallas expensas ed entradas en procents.

Expensas

Entradas

Remarca finala e perspectiva

Cun quei rapport e las cuntenteivlas novas davart il svilup economic digl uaul, selai mirar cun speranza el futur, essend ils prezzis da lenna stabils sin ault nivel e la damonda suenter lenna frestga ei era cuntenteivla.

Martin Rupp
schef dil departament forestalesser

Sendas da viandar e da velos

Las sendas da viandar e da velos vegnan frequentadas stediamein dils indigens e da hosps d'ordeifer. Il manteniment da quellas ei ina dallas lavurs ch'il survetsch tecnic dalla vischnaunca Lumnezia ha da far.

Igl onn 2021 ein denter auter las suandontas lavurs vegnidas exequidas.

- Nova punt Palorgna
- Nova punt tschaffada ovra Lumbrein
- Nova senda Lumbrein-Staviala Vedra
- Drizzau punt plaun la Greina
- Migliurau senda Muns-Miedra
- Senda Runs – punt da sugas (lavor cumina)
- Senda Pleif – Cumbel, cavau ora ual e tschentau da niev la punt
- Remplazzau plirs bauns da seser
- Revediu las tablas da signalisaziun

Plaz da glatsch a Vella

- Montau e practicaun il plaz da glatsch sco ils onn vargai

Divers

- Remplazzau en divers plazs da grillar novs bauns e meisas e per part fueinas
- Montau a Davos Munts in container cun tualettas ed indrezs sanitaras
- Endrizzau muort corona treis plazs da campadis sper quel da Davos Munts (Plaun Rueun Cumbel, Sogn Carli Morissen e Plaun Tgiern Vrin)
- Montau sin las sendas las tablas da far attents sin vaccas mumma
- Serrau la senda Vrin-Val duront ch la muntanera nuorsas sesanflava a Patnaul pervia ils tgauns da schurmetg.

*Curdin Capeder,
schef departament turissem,
svilup d'economia*

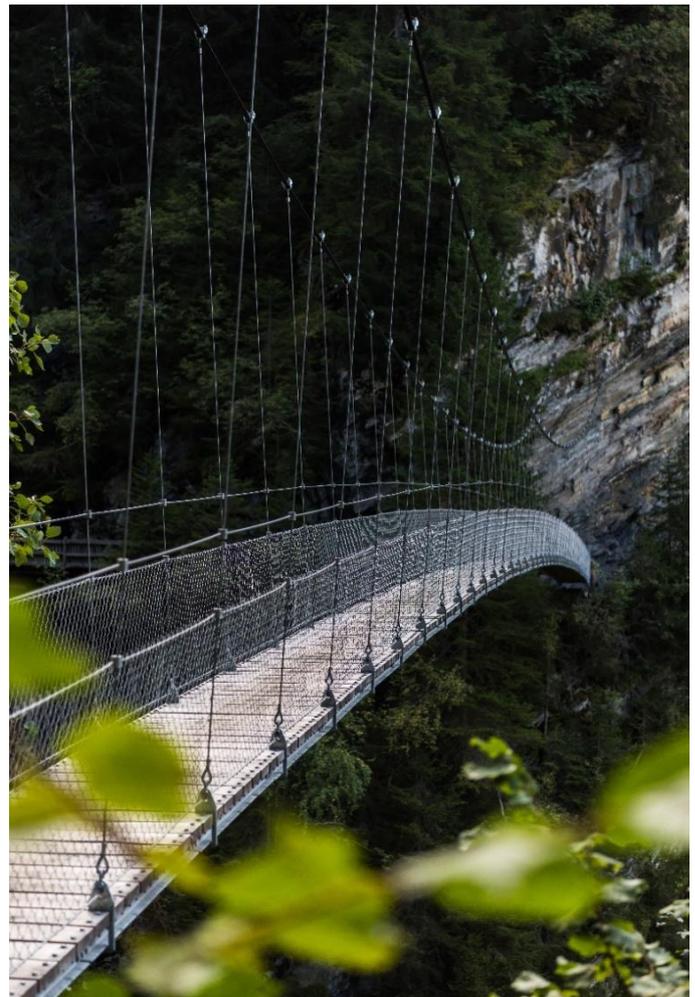

Bus turistic e traffic public

- La stad 2021 ei vegniu fatg stediamein diever dil bus turistic. Stad transportau fetg bia glied Vella-Triel e Vella-Sezner gratuit, total 1'600 personas
- Unviern transportau fetg bia skiunzs el temps che negina posta curescha
- Traffic public gratuit sin igl entir tschancun dalla Lumnezia duront igl unviern

Loipa e sendas d'unviern

- Illuminaziun da niev loipa Degen
- Loipa Degen, stau pusseivel igl entir unviern
- Preparau las sendas d'unviern sco adina
- Empruau da far loipa e senda cun ina nova maschina vid il tractor ad Uors

Punt pendentia Silgin

	Expensas	Entradas
Survesta taxas turisticas		
Taxas da hosps		765'009.50
Taxas turisticas		193'532.65
Total incasso		958'542.15
Contribuziuns a Surselva Turissem SA		
Taxas turisticas	193'532.65	
Taxas da hosps *)	315'000.00	
Total a Surselva Turissem SA	508'532.65	
Rendaquen vischnaunca		
Cumpra e reparatura maschinas ed uaffens	48'580.10	
Divers manteniment e material da diever	9'500.00	
Tariffa nulla (bus gratuit duront igl unviern)	108'777.00	20'000.00
Bus da skis, bus turistic, bus alpin	47'051.35	11'359.25
Premias assicuranza da caussas	8'629.90	
Survetschs da tiarzs e honorars da cussegladers externs	4'986.05	
Cuosts da planisaziun per preprojects	0.00	
Runal affons pigns	4'000.00	
Loipas	15'609.25	8'452.95
Controllas da pista	0.00	
Plazza da glatsch	59'257.55	
Sendas da bike e da viandar	125'986.80	50'000.00
Purschidas Davos Munts	57'606.45	
Plaz da tennis	3'310.55	
Campadis	4'272.85	866.00
Carta da hosps, events e projects proprietaris secundas habitaziuns	79'879.00	
Staziun cargar e-bikes	323.10	
Occurrenzas (Marcau Daniev, fiasta 1. d'uost)	0.00	
Fundaziun da cultura Lumnezia	50'000.00	
Webcams	3'781.80	
Banderolas da reclama Valgronda e Peiden Bogn	800.00	1'020.00
Cuosts da persunal luvriers communal	207'797.50	
Contribuziuns ad instituziuns	8'166.40	
Sponsoring	25'000.00	
Amortisaziuns ordinarias	295'511.00	
Tscheins da locaziun e cuosts accessoris		47'084.10
Restituziuns Surselva Turissem SA		10'000.00
Total vischnaunca	1'168'826.65	148'782.30
Resumaziun	1'677'359.30	1'107'324.45
Surpli cuosts vischnaunca		570'034.85

*)Tenor la nova convogna da prestaziun denter la vischnaunca Lumnezia e Surselva Turissem SA (en vigur dapi igl 1. da schaner 2021) munta la contribuziun dallas taxas da hosps a 42% ord las entradas annualas dallas taxas da hosps. Sco basa valan mintgamai las entradas preventivadas per igl onn actual.

ENGRAZIAMENT

Per finir engraziein nus a vischinas e vischins pil sustegn e la confidanza che nus havein astgau guder el decuors digl onn vargau. In cordial engraziament admettein allas representantas ed als representants dils organs politics e dallas cumissiuns communalas per la buna collaboraziun en favur da nossa vischnaunca. En quei engraziament lein nus era includer las collaboraturas ed ils collaboraturs da noss'administraziun, las persunas d'instrucziun, ils luvriers e selviculturs dil survetsch tecnic sco era las ulteriuras employadas ed ils ulteriurs employai da vischnaunca. Engraziar lessen denton era a tut las uniuns che promovon cun lur activitads la cuminonza ed il spért cumineivel.

PROPOSTA

La suprastanza communal propona allas vischinas ed als vischins da prender enconuschientscha dil rapport annual e d'approbar il quen annual 2021.

SUPRASTONZA COMMUNALA

Solèr Daniel, president communal, Morissen
 Capeder Curdin, vicepresidente, Cumbel
 Blumenthal Renzo, Vella
 Cavegn Primus, Vella
 Derungs Remo, Vignogn
 Lorez Elisabeth, Surcasti
 Rupp Martin, Vignogn
 Sgier Martin, Lumbrein
 Solèr Nathan, Lumbrein

CUMISSIUN DA QUEN E GESTIUN

Collenberg Ciril, president, Lumbrein
 Caduff Gionin, Vattiz
 Soller Kurt, Vella

CUMISSIUN DA BAGHEGIAR

Blumenthal Renzo, president, Vella
 Cavegn Alexa, Vella
 Casanova Gian Peider, Vella

CUMISSIUN PER FATGS DA CATASTROFAS

Solèr Daniel, president, Morissen
 Alig Mario, Vrin
 Cavegn Marcus, Vella
 Caviezel Rino, Vella
 Solèr Nathan, Lumbrein

CUMISSIUN DA PUMPIERS

Caviezel Rino, cumandant, Vella
 Solèr Daniel, Morissen
 Caduff Marcel, Morissen

CUSSEGL DA SCOLA

Lorez Elisabeth, presidenta, Surcasti
 Derungs Gian Reto, Vella
 Capaul Nina, Lumbrein
 Casanova Gion, Vignogn
 Schwyter Eveline, Vella

CUMISSIUN LAVUR DA GIUVENTETGNA

Lorez Elisabeth, presidenta, Surcasti
 Camenisch Angela, Glion
 Capeder Eva, Duin
 Collenberg Carla, Lumbrein
 Meier Goll Bernhard, Luven
 Weishaupt Corinne, Degen

ADMINISTRAZIUN COMMUNALA

Cavegn Marcus, canzlist, Vella (100%)
Alig Tajana, Vattiz (100%) (entochen 08-2021)
Blumenthal Leonora, Vella (60%)
Caduff Marcel, Morissen (20%)
Caduff Rudolf, Cumbel (100%)
Capeder Giusep, Lumbrein (100%)
Caviezel Silvana, Vella (80%) (mandat inplus)
Collenberg Lenia, Morissen (emprendista)
Crivelli Selina, Cumbel (80%)
Demont Flurina, Vella (100%)
Portmann Andrea, Vrin (100%)
Solèr Chiara, Lumbrein (emprendista) (naven da 08-2021)
Venzin Nicole, Glion (100%) (naven da 09-2021)
Wolf Daniel, Vella (100%)

SURVETSCH TECNIC

Alig Mario, menader, Vrin (100%)

Luvrers communs

Arpagaus Remo, Cumbel (100%)
Bundi Clau, Cumbel (100%)
Cajochen Lucas, Degen (100%)
Caminada Franco, Vrin (100%)
Capaul Leo, Lumbrein (100%)
Carigiet Dumèni, Morissen (100%)
Derungs Sepli, Camuns (100%)
Rüegg Johann (100%)
Tanno Werner, Vella (100%)

Survigiladers da serenera

Casanova Reto, Surcasti (25%)
Casanova Ivo, Vignogn (100%)
Caviezel Serafin, Vrin (15%)

Pedels/persunas che schubregian

Capaul Martin Giusep, Lumbrein (100%)
Venzin Alfred, Vella (60%)
Venzin Irene, Vella (70%)

Manischunz bus turistic e pedel

Gloor Ueli, Morissen (40%)

Substitut manischunz bus turistic

Möll Urban, Vella (pensum tenor uras da lavur)

Persunas che schubregian cun pensum

tenor uras da lavur

Albin Ignaz, Uors
Brunold Erika, Vella
Bundi Yvonne, Cumbel
Camenisch Maria Fillipina, Morissen (entochen 10-2021)
Caviezel Regula, Vrin
Collenberg Gerhard, Morissen
Derungs Elisabeth, Vignogn
Dos Santos Amaral Fonseca Ines, Vattiz (naven da 10-2021)

UFFECI FORESTAL

Müller Hans, menader, Duin (100%)
Beeli Fadri, Sagogn (100%)

SCOLAZIUN

Organisaziun da scola

Egger Robin, meinascola, Cuera (70%) (entochen 07-2021)
Cabalzar Claudia, meinascola, Schluein (70%)
(naven da 08-2021)
Derungs Jolanda, secretariat, Degen (30%)

Persunas d'instrucziun

Alig Irena, Vella (70%)
Alig-Decurtins Rosvita, Vrin (55%)
Beerli Martina, Schluein (80%)
Berther Larissa, Vella (85%)
Blumenthal Carli, Morissen (100%)
Cabalzar Claudia, Schluein (100%) (entochen 07-2021)
Cabalzar Pierina, Cumbel (75%)
Cadalbert Iris, Sevgein (15%)
Caderas Rahel, Ladir (85%)
Cadruvi Rilana, Trun (35%)
Caduff Armin, Cumbel (50%)
Caduff Maria, Cumbel (95%)
Caduff Marina, Vignogn (100%)
Calörtscher Seraina, Breil (100%)
Derungs Irena, Vignogn (40%)
Derungs Teresina, Vella (50%)
Halter Pieder Antoni, Vella (70%)
Huonder Fadri, Mustér (100%)
Hosang Andriu, Mustér (100%)
Janka Livio, Trun (75%)
Montalta Danica, Morissen (40%) (naven da 08-2021)
Niederberger Ramona, Surcuolm (30%)
Renetzeder Daniel, Castrisch (100%)
Schmid Natascha, Glion (95%)
Tönz-Brugger Patrizia, Glion (15%)

BIBLIOTECA LUMNEZIA

Pensum tenor uras da lavur

Cavegn Petronella, menadra, Vella
Blumenthal Irena, Vella
Bundi Silvia, Morissen
Casanova Michelle, Vella
De Giorgi Barbara, Vella
Spescha Margreta, Vella

CANORTA LUMNEZIA

Mauch Ibolya, menadra, Glion
(30% Lumnezia, 40% Ilanz/Glion)

Survigilonza canorta

Alig Doris, Vella (10%)
Bleiker Chantal, Surcuolm (10%)
Camenisch Flurina, Trin Mulin (10%)

SURVIGILONZA MEISA DA MIEZGI

Aiello Ramona, Cumbel (entochen ils 06-2021)
Caminada Josefina, Vrin (entochen ils 06-2021)
Capaul Manuela, Lumbrein (entochen ils 06-2021)
Caviezel Nadja, Vella (entochen ils 06-2021)
Projer Cindy, Vella (entochen ils 06-2021)

Vischnaunca Lumnezia
Palius 32D
7144 Vella

Telefon 081 920 60 00
Telefax 081 920 60 18

info@lumnezia.ch
www.lumnezia.ch